

Η ποιότητα ζωής των Ελλήνων & οι αντιλήψεις τους για τους ΟΤΑ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΑ

ΠΑΡΑΡΗΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

Μάιος 2022

Η ταυτότητα της έρευνας

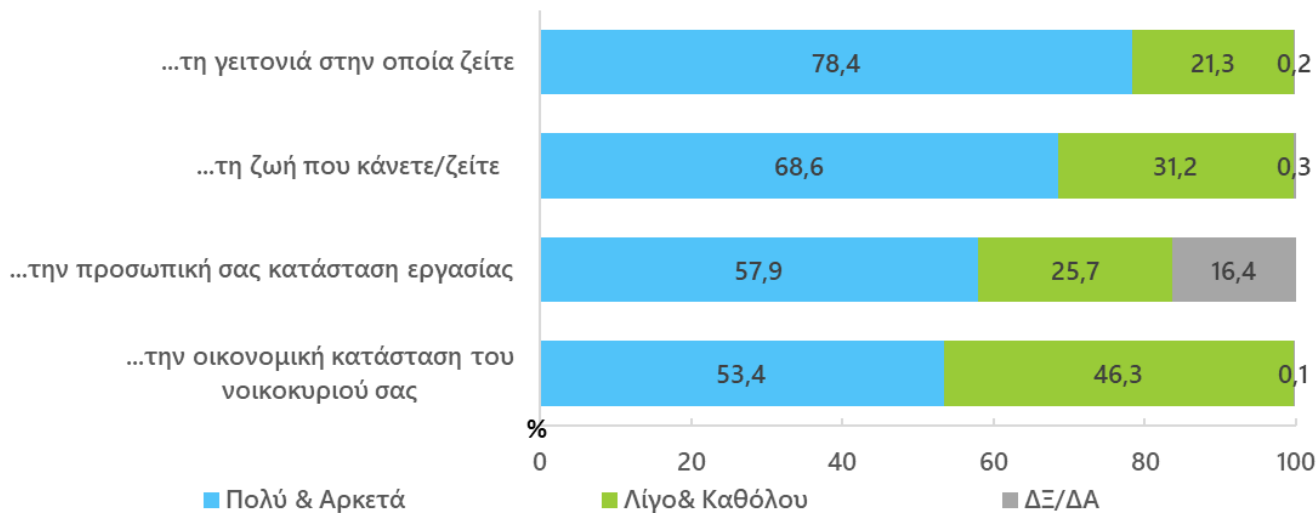
ΕΤΑΙΡΕΙΑ: DATA RESEARCH & CONSULTING A.E. (Διακριτικός τίτλος: *Data Consultants*) **ΑΝΑΘΕΣΗ:** Παρατηρητήριο Περιφερειακών Πολιτικών Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία **ΣΚΟΠΟΣ:** Αντιλήψεις, στάσεις και προσδοκίες του γενικού πληθυσμού σε σχέση με την τοπική αυτοδιοίκηση πρώτου και δευτέρου βαθμού. **ΔΕΙΓΜΑ - ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ:** Αντιπροσωπευτικό δείγμα 1.077 κατοίκων της χώρας, ανδρών και γυναικών 17 ετών και άνω. Τυχαία στρωματοποιημένη δειγματοληψία με στρώματα τις κατηγορίες των Δήμων σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν.4555/2018 και χρήση quota στο φύλο, την ηλικία. **ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΣΤΑΘΜΙΣΗΣ:** Οι ερωτήσεις σταθμίστηκαν με βάση το φύλο και την ηλικία. **ΧΡΟΝΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ:** 29/3-15/4/2022 **ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ:** Ποσοτική έρευνα με τηλεφωνικές συνεντεύξεις με χρήση αυστηρά δομημένου ερωτηματολογίου, στα νοικοκυριά των ερωτώμενων. **ΜΕΓΙΣΤΟ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΣΦΑΛΜΑ:** $\pm 2,96\%$. **ΆΛΛΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ:** Η έρευνα πραγματοποιήθηκε από την εταιρεία DATA R.C. [Α.Μ. ΕΠΙΧ. ΔΗΜΟΣΚΠ.-ΤΜΗΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ Ε.Σ.Ρ.2, Α.Μ. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ Αρχής προστ. Ατομ. Δεδ. Ν 472/1997:817]. Η DATA RC είναι μέλος του ο ΣΕΔΕΑ και μέτοχος της Ελεγκτικής Εταιρείας Δημοσκοπήσεων και Ερευνών Κοινής Γνώμης.

Εισαγωγικά

Πόσο ικανοποιημένοι είναι οι Έλληνες από την ζωή, την εργασία και τα οικονομικά τους; Πόσο ασφαλείς αισθάνονται να περπατούν τη νύχτα, πόσο εύκολα βρίσκουν στέγαση και εργασία στην πόλη τους; Τι πιστεύουν οι Έλληνες για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τις υπηρεσίες που τους παρέχονται; Πώς αξιολογούν το έργο των Δημάρχων και των Περιφερειάρχων; Η Data Consultants υλοποίησε έρευνα αναφορικά με τις αντιλήψεις, στάσεις και προσδοκίες του γενικού πληθυσμού σε σχέση με την τοπική αυτοδιοίκηση πρώτου και δευτέρου βαθμού. Στόχος της έρευνας – η οποία θα γίνεται σε ετήσια βάση – είναι να εξαχθούν πολύτιμα συμπεράσματα που θα συμβάλλουν στο δημόσιο διάλογο για την αυτοδιοίκηση και θα συνεισφέρουν στη διαμόρφωση και αξιολόγηση πρωτοβουλιών αφενός για τη λειτουργία της αυτοδιοίκησης, αφετέρου για τη σχέση των φορέων της με τους πολίτες.

1 Αίσθημα ικανοποίησης των πολιτών από τη ζωή, τον τόπο κατοικίας, την εργασία και τα οικονομικά

Από την ερώτηση: «Γενικότερα θα λέγατε ότι είστε πολύ, αρκετά, λίγο ή καθόλου ικανοποιημένος/η με:»

Γράφημα 1

Η αισθητική και η ασφάλεια της πόλης που ζουν και ιδιαίτερα της γειτονιάς τους, η εργασία και η οικονομική τους κατάσταση αποτελούν τους βασικούς παράγοντες που διαμορφώνουν την ποιότητα ζωής των πολιτών. Η έρευνα που υλοποιήθηκε από την Data Consultants αποτυπώνει το αίσθημα ικανοποίησης των Ελλήνων από την ποιότητα ζωής τους μέσω αυτών των κριτηρίων.

- Το 68,6% των πολιτών δηλώνουν ότι είναι αρκετά έως πολύ ικανοποιημένοι από την ζωή που κάνουν με τους νεότερους σε ηλικία να είναι περισσότερο ικανοποιημένοι (90% έως 24 ετών και 80% 25-34 ετών) και στους μεγαλύτερους 45-64 ετών και 65+ να καταγράφεται μειωμένη ικανοποίηση, παραμένοντας κοντά στο 60%.
- Σχεδόν 8 στους 10 Έλληνες είναι ιδιαίτερα ικανοποιημένοι από την γειτονιά που ζουν. Ο βαθμός ικανοποίησης είναι υψηλότερος στους πολίτες άνω των 65 ετών (82,7%) και μικρότερος στους κατοίκους Μητροπολιτικών Κέντρων (73,8%).
- Ικανοποιημένοι από την εργασιακή τους κατάσταση δηλώνουν περισσότεροι από τους μισούς ερωτώμενους (57,9%). Σημαντικά χαμηλότερος είναι ο βαθμός ικανοποίησης για τις γυναίκες (49,7%), τους νέους έως 24 ετών (40,9%), καθώς και για όσους έχουν χαμηλό μορφωτικό επίπεδο (39%).
- Μικρότερος είναι ο βαθμός ικανοποίησης των πολιτών από την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού, από την οποία δηλώνει ικανοποιημένο το 53,4%. Ο βαθμός ικανοποίησης εμφανίζεται μειωμένος στις γυναίκες (49,1%), στις ηλικιακές ομάδες 45 έως 64 ετών και άνω των 75 ετών, σε όσους έχουν χαμηλότερο επίπεδο μόρφωσης (32,2%), αλλά και για όσους διαμένουν σε μικρούς ηπειρωτικούς δήμους ή σε νησιωτικές περιοχές (41,3%).

2 Τα 10 σημαντικότερα προβλήματα της καθημερινότητας

Από την ερώτηση: «Ανεξάρτητα από το αν σας αφορούν ή όχι προσωπικά, ποια είναι, για εσάς, τα τρία πιο σημαντικά προβλήματα της περιοχής σας; Ξεκινήστε από το 1ο πιο σημαντικό, μετά το 2ο και τέλος το 3ο»

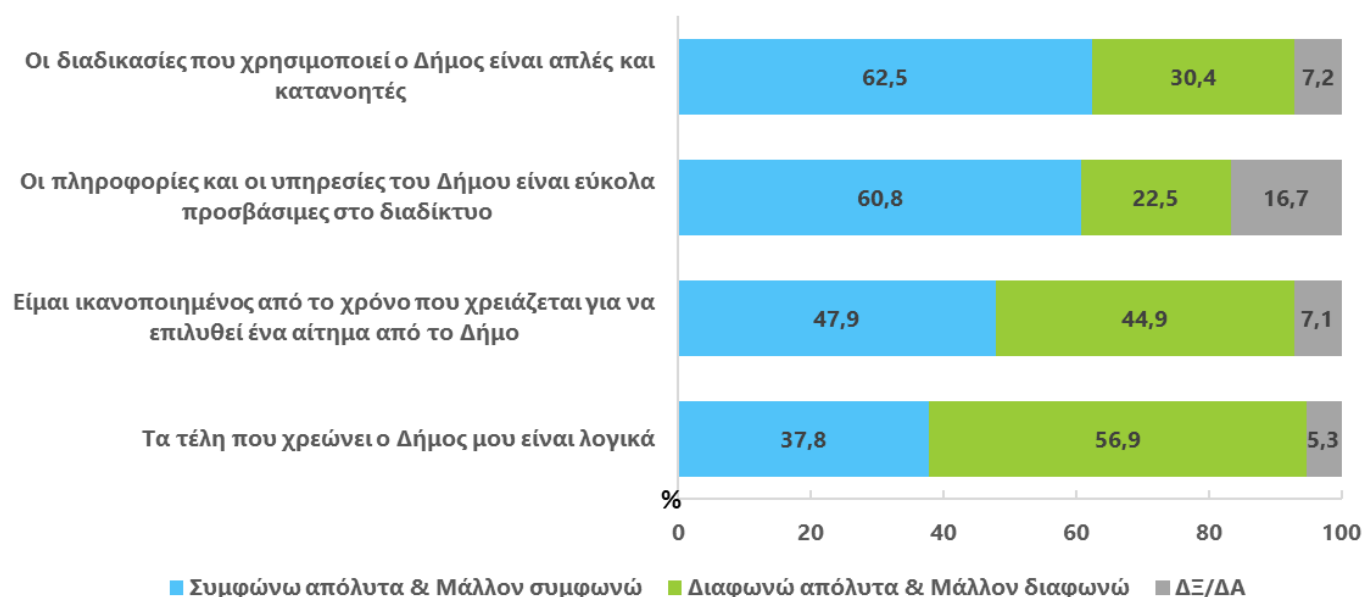
Πρόβλημα	Συνολικό ποσοστό αναφορών
Οδικό δίκτυο / κατάσταση δρόμων	39,4
Καθαριότητα κοινόχρηστων χώρων (δρόμων, πλατειών, πάρκων)	22,7
Φτώχεια / ανεργία	14,3
Αποκομιδή απορριμμάτων	13,8
Δημόσιες συγκοινωνίες (συχνότητα δρομολογίων, κατάσταση και καθαριότητα, ΜΜΜ, κλπ.)	10,8
Πάρκα, Πλατείες και χώροι πρασίνου (έλλειψη)	10,2
Κυκλοφοριακό	10,2
Χώροι στάθμευσης	9,6
Δίκτυο ύδρευσης /Πόσιμο νερό	8,4
Φωτισμός οδών	8,2

Πίνακας 1

- Τα πιο σημαντικά προβλήματα των Ελλήνων σε σχέση με την περιοχή που διαμένουν είναι η κατάσταση του οδικού δικτύου (39,4%), η ελλιπής καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων (22,2%), η φτώχεια και η ανεργία (14,3%), τα προβλήματα στην αποκομιδή απορριμμάτων (13,8%), η ποιότητα των δημόσιων συγκοινωνιών (10,8%), η έλλειψη χώρων πρασίνου (10,2%) και το κυκλοφοριακό για το (10,2%). Η δεκάδα των σημαντικότερων προβλημάτων συμπληρώνεται από την έλλειψη χώρων στάθμευσης (9,6%), την κατάσταση του δικτύου ύδρευσης – πόσιμου νερού (8,4%) και τον φωτισμό των οδών (8,2%).
- Το κακό οδικό δίκτυο αποτελεί πρόβλημα όλων των δήμων ανεξαρτήτου μεγέθους (μητροπολιτικά κέντρα, μεγάλοι ηπειρωτικοί, μικροί ηπειρωτικοί ή νησιωτικοί δήμοι). Η «ελλιπής καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων (δρόμων, πλατειών, πάρκων)» απασχολεί σε μεγαλύτερο βαθμό τους κατοίκους των μεγάλων αστικών κέντρων και λιγότερο, τους μικρότερους δήμους. Η «φτώχεια και η ανεργία» απασχολούν πολύ περισσότερο τους κατοίκους των μεσαίων και μικρότερων δήμων, σε σχέση με όσους διαμένουν στα μητροπολιτικά κέντρα. Σε ό, τι αφορά τα «προβλήματα στην αποκομιδή απορριμμάτων» καταγράφονται εντονότερα στους μεγάλους ηπειρωτικούς δήμους και στους μικρότερους. Η «ποιότητα των δημόσιων συγκοινωνιών» αναφέρεται ως πρόβλημα σε υψηλότερα ποσοστά, στους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων και σε ακόμα υψηλότερα στους μικρούς. Η «κατάσταση των πάρκων των πλατειών και η έλλειψη χώρων πρασίνου» όπως και το «κυκλοφοριακό» αποτελούν με διαφορά σημαντικότερο πρόβλημα για τους κατοίκους των μητροπολιτικών κέντρων σε σχέση με τους διαμένοντες σε απόσταση από αυτά.

3 Γενική αντίληψη για το Δήμο κατοικίας

Από την ερώτηση: «Θα σας διαβάσω μερικές δηλώσεις σχετικά με το Δήμο που κατοικείτε. Παρακαλώ πείτε μου αν συμφωνείτε απόλυτα, μάλλον συμφωνείτε, μάλλον διαφωνείτε ή διαφωνείτε απόλυτα με καθεμία από αυτές»

Γράφημα 2

- Οι πολίτες δηλώνουν κατά πλειονότητα (62,5%) ότι οι διαδικασίες που χρησιμοποιεί ο Δήμος είναι απλές και κατανοητές. Ελαφρώς χαμηλότερο είναι το ποσοστό συμφωνίας με τη συγκεκριμένη διατύπωση από τις ηλικιακές ομάδες των 45-54 ετών (57,1%) και των 75 και άνω (61,1%).
- Οι Έλληνες συμφωνούν σε ποσοστό 60,8% ότι οι πληροφορίες και οι υπηρεσίες του Δήμου είναι εύκολα προσβάσιμες στο διαδίκτυο, με τις γυναίκες να συμφωνούν σε ελαφρώς μεγαλύτερο ποσοστό σε σχέση με τους άνδρες (63,6% έναντι 58%). Το ποσοστό όσων συμφωνούν αυξάνεται ακόμα περισσότερο μεταξύ των πολιτών μεταξύ 17-24 ετών (71%) και 25-34 ετών (74,5%).
- Σχετικά με την ικανοποίηση των πολιτών από το χρόνο που χρειάζεται για να επιλυθεί ένα αίτημα από το Δήμο, το 48% των πολιτών δηλώνουν ικανοποιημένοι. Ο βαθμός ικανοποίησης είναι σχετικά υψηλότερος στην περίπτωση των μικρότερων δήμων (49,7%), συγκριτικά με τους μεσαίους (47,3%) και τους μητροπολιτικούς (47,9%).
- Οι πολίτες διαφωνούν κατά πλειοψηφία (56,9%) με τη δήλωση ότι «τα τέλη που χρεώνει ο Δήμος είναι λογικά». Υψηλότερα είναι τα ποσοστά διαφωνίας αυτής για τους κατοίκους των μητροπολιτικών και μεσαίων δήμων (περίπου 57%), συγκριτικά με εκείνους των μικρότερων δήμων (52,2%).

4 Γνώση πολιτών για την αρμοδιότητα παροχής υπηρεσιών Κράτους και Ο.Τ.Α.

Από την ερώτηση: «Θα σας διαβάσω τώρα ορισμένους τομείς υπηρεσιών που παρέχονται στους πολίτες. Για κάθε έναν από αυτούς, θα ήθελα να μου πείτε εάν είναι αρμοδιότητα του Κράτους, της Περιφέρειας του Δήμου ή συνδυασμού αρμοδιοτήτων αυτών»

Τομέας Υπηρεσιών	ΚΡΑΤΟΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΔΗΜΟΣ	ΔΓ/ΔΑ
Ασφάλεια πολιτών	83,8	22,7	33,0	1,5
Υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης (υποδομές, προσωπικό, εξοπλισμός)	79,3	30,2	25,6	3,3
Πολιτική προστασία (Αντιμετώπιση πυρκαγιών, σεισμών, πλημμυρών, έντονων καιρικών φαινομένων)	67,3	45,8	35,0	2,7
Μέριμνα, φροντίδα, παροχή προσωρινής στέγης σε ευάλωτους πληθυσμούς ή πληγέντες από φυσικές καταστροφές	65,6	35,1	45,2	6,0
Μέριμνα και φροντίδα για τα Άτομα με Ειδικές ανάγκες	61,8	34,0	58,7	5,8
Οδικό δίκτυο (συντήρηση δρόμων, πεζοδρομίων, σήμανση, σηματοδότηση)	24,1	51,0	65,7	2,3
Φροντίδα/καθαριότητα δρόμων, πλατειών, πάρκων, παιδικών χαρών	3,7	10,4	97,0	0,2
Αποκομιδή απορριμμάτων/Ανακύκλωση	7,5	13,1	94,9	0,5
Φροντίδα για τα αδέσποτα ζώα	15,1	23,1	88,7	3,6
Οργάνωση και υποστήριξη πολιτιστικών δραστηριοτήτων και εγκαταστάσεων (αίθουσες συναυλιών, θέατρα, μουσεία και βιβλιοθήκες)	19,8	35,1	83,9	4,1
Καθαρισμός φρεατίων/αντιπλημμυρικά έργα	15,9	34,3	79,6	3,1
Οργάνωση και υποστήριξη αθλητικών δραστηριοτήτων και εγκαταστάσεων (γήπεδα)	25,8	37,6	77,8	5,1
Δίκτυο Αποχέτευσης	12,7	24,7	77,3	5,2
Προσχολική εκπαίδευση (βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί)	38,3	22,1	64,4	7,7
Σχολεία και άλλες εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις (δημιουργία, συντήρηση)	47,7	31,1	57,7	5,2
Επεξεργασία και διάθεση αποβλήτων	22,2	39,5	55,2	10,1
Σημεία ελεύθερης πρόσβασης στο διαδίκτυο	34,1	19,0	50,5	19,9
Δημόσια συγκοινωνία	36,6	32,4	43,1	12,9
Υπηρεσίες τηλεφροντίδας/ telecare	35,2	17,2	31,6	37,9

Πίνακας 2

- Οι πολίτες αντιλαμβάνονται τις κρατικές, περιφερειακές και δημοτικές δομές και υπηρεσίες ως ένα είδος καταμερισμού της κρατικής δραστηριότητας και ευθυνών. Οι ηγεσίες των τριών αιρετών επιπέδων ρυθμίζουν τις μεταξύ τους σχέσεις με τη νομοθεσία, την οποία σχεδιάζει και επιβάλλει το κράτος, σύμφωνα με τον εκάστοτε σχεδιασμό του. Η έρευνά μας επιχειρεί να καταγράψει πώς αντιλαμβάνονται οι πολίτες το παραπάνω πλέγμα.
- Οι περισσότεροι πολίτες θεωρούν ότι το «κράτος» ευθύνεται σχεδόν για όλα. Όχι, όμως, και με την ίδια ένταση για όλα. Θεωρούν αρμόδιο το κράτος για την «ασφάλειά» τους (83,8%), για τις υπηρεσίες

υγειονομικής περίθαλψης (79,3%), για την πολιτική προστασία (67,3%), για την παροχή μέριμνας σε ευάλωτους πληθυσμούς ή πληγέντες από φυσικές καταστροφές (65,6%), για τη μέριμνα και φροντίδα ΑΜΕΑ (61,8%), για τα σχολεία και άλλες εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις (47,7%).

- Οι Δήμοι αποτελούν το δεύτερο βασικό πυλώνα στον οποίο οι πολίτες αποδίδουν ευρεία γκάμα αρμοδιοτήτων και ευθυνών. Θεωρούν ότι ο Δήμος τους είναι κύρια αρμόδιος για όλα σχεδόν τα πεδία υπηρεσιών, και κυρίτερα για τη φροντίδα/καθαριότητα δρόμων, πλατειών, πάρκων, παιδικών χαρών (97,0%), την αποκομιδή απορριμμάτων και την ανακύκλωση (94,9%), τη φροντίδα για τα αδέσποτα ζώα (88,7%), την οργάνωση και υποστήριξη πολιτιστικών δραστηριοτήτων και εγκαταστάσεων (83,9%), τον καθαρισμό φρεατίων και υλοποίηση αντιπλημμυρικών έργων το (79,6%).
- Οι αρμοδιότητες των Περιφερειών είναι μάλλον «ανεξερεύνητο πεδίο» για τους περισσότερους, καθώς οι πολίτες αποδίδουν σε αυτές αρμοδιότητες σε πολύ μικρότερα ποσοστά. Πιο συγκεκριμένα, αποδίδουν αρμοδιότητες και ευθύνες στις Περιφέρειες κυρίως για το οδικό δίκτυο (51,0%), την πολιτική προστασία (45,8%), την επεξεργασία και διάθεση αποβλήτων (39,5%), την παροχή μέριμνας σε ευάλωτους πληθυσμούς ή πληγέντες από φυσικές καταστροφές (35,1%), την οργάνωση και υποστήριξη πολιτιστικών δραστηριοτήτων και εγκαταστάσεων (35,1%).

5 Ικανοποίηση πολιτών από την παροχή υπηρεσιών Κράτους και Ο.Τ.Α.

Από την ερώτηση: «Πόσο ικανοποιημένος/η είστε από την παροχή της συγκεκριμένης υπηρεσίας στην περιοχή που ζείτε»

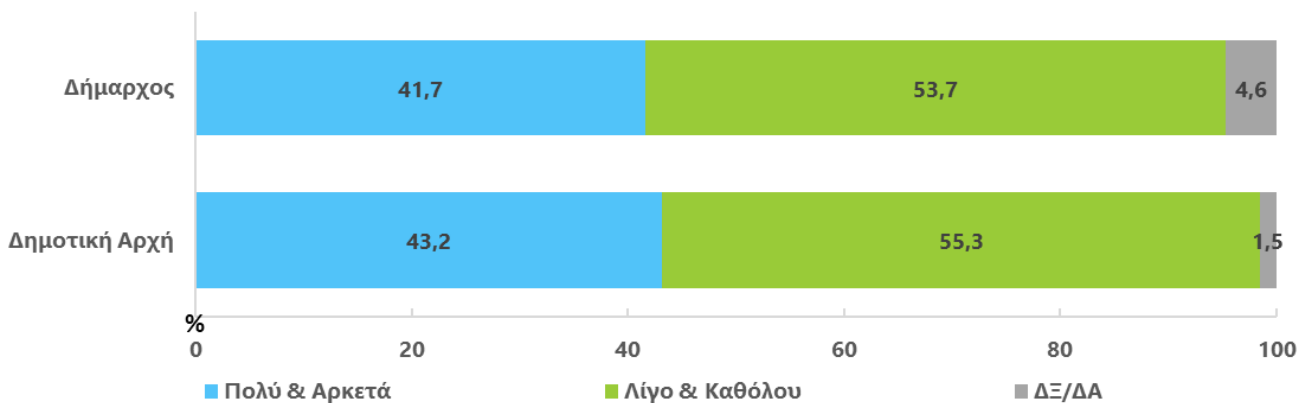

Γράφημα 3

- Οι Έλληνες δηλώνουν σε ποσοστό άνω του 50% ότι είναι «πολύ» και «αρκετά» ικανοποιημένοι από την ποιότητα παροχής των υπηρεσιών στην περιοχή που ζουν από 5 υπηρεσίες:
 - Αποκομιδή απορριμμάτων/Ανακύκλωση σε ποσοστό 61,6%,
 - Δίκτυο Αποχέτευσης σε ποσοστό 58,4%,
 - Οργάνωση και υποστήριξη πολιτιστικών δραστηριοτήτων και εγκαταστάσεων (αίθουσες συναυλιών, θέατρα, μουσεία και βιβλιοθήκες) σε ποσοστό 51,7%,
 - Προσχολική εκπαίδευση (βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί) σε ποσοστό 50,6% και
 - Φροντίδα/ καθαριότητα δρόμων, πλατειών, πάρκων, παιδικών χαρών 50,1%.
- Στα θέματα της αποκομιδής των απορριμμάτων αλλά και της καθαριότητας των κοινόχρηστων χώρων παρατηρείται να αξιολογούνται θετικά από σημαντικό ποσοστό πολιτών όμως ταυτόχρονα να είναι μέσα στα 10 σημαντικότερα προβλήματα των πολιτών. Μέσα από αυτό το «παράδοξο» αναγνωρίζεται σίγουρα η προσπάθεια που γίνεται για την καθαριότητα αλλά παρουσιάζεται ταυτόχρονα και η ανάγκη οι φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης και κυρίως οι δήμοι να δώσουν μεγαλύτερη έμφαση στην καθαριότητα περιοχών που ίσως παραμελούν. Άλλωστε το 40% των πολιτών που δηλώνουν λίγο ή καθόλου ικανοποιημένοι δεν είναι μικρό.
- Το μικρότερο βαθμό ικανοποίησης (κάτω από 30%) συγκεντρώνουν:
 - Το οδικό δίκτυο (συντήρηση δρόμων, πεζοδρομίων, σήμανση, σηματοδότηση) σε ποσοστό 27,9%,
 - Η μέριμνα σε ευάλωτους πληθυσμούς ή πληγέντες από φυσικές καταστροφές σε ποσοστό 26,9%,
 - Η μέριμνα και φροντίδα για τα Άτομα με Ειδικές ανάγκες σε ποσοστό 26,1%,
 - Τα σημεία ελεύθερης πρόσβασης στο διαδίκτυο σε ποσοστό 24% και
 - Οι υπηρεσίες τηλεφροντίδας/ telecare σε ποσοστό 15,7%.

6 Αξιολόγηση Δημοτικής και Περιφερειακής Αρχής

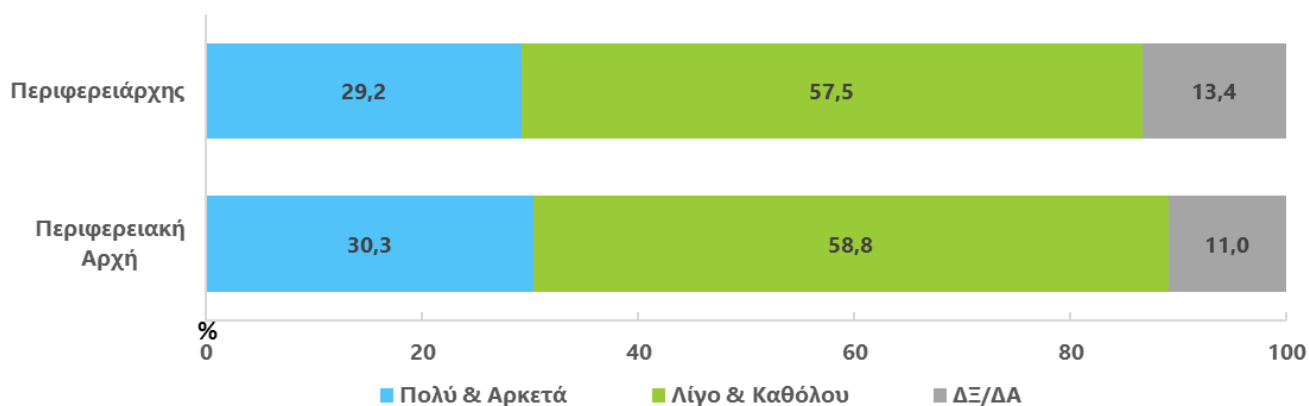
Από την ερώτηση: «Πόσο ικανοποιημένος/η θα λέγατε ότι είστε, συνολικά, από το μέχρι τώρα έργο της Δημοτικής Αρχής του Δήμου σας και, αντίστοιχα, πόσο από του Δημάρχου προσωπικά»

Γράφημα 4

- Αρκετά έως πολύ ικανοποιημένοι δηλώνουν 4 στους 10 Έλληνες πολίτες από το έργο που τους παρέχει τόσο η Δημοτική Αρχή όσο και ο Δήμαρχος προσωπικά.
- Οι άνδρες είναι λιγότεροι ικανοποιημένοι (39,8%) σε σχέση με τις γυναίκες (46,4%), ενώ η λιγότερο ικανοποιημένη ηλικιακή ομάδα είναι οι πολίτες 45-54 ετών (38,4%). Το ποσοστό ικανοποίησης εμφανίζεται να είναι ανεξάρτητο από την περιοχή διαμονής (μητροπολιτικοί, μεσαίοι και μικροί δήμοι).

Από την ερώτηση: «Πόσο ικανοποιημένος/η θα λέγατε ότι είστε, συνολικά, από το μέχρι τώρα έργο της Περιφερειακής Αρχής της Περιφέρειάς σας και, αντίστοιχα, πόσο από του Περιφερειάρχη προσωπικά»

Γράφημα 5

- Οι Έλληνες δηλώνουν «πολύ» και «αρκετά» ικανοποιημένοι από την Περιφερειακή τους Αρχή σε ποσοστό 30,3% και από τον Περιφερειάρχη 29,2%, ποσοστά χαμηλότερα σε σχέση με εκείνο της Δημοτικής Αρχής και του Δημάρχου αντίστοιχα. Οι άνδρες είναι το ίδιο δυσαρεστημένοι (57,9%) σε σχέση με τις γυναίκες (59,6%), ενώ η λιγότερο ικανοποιημένη ηλικιακή ομάδα είναι οι πολίτες 25-34 ετών (70,2%). Σημειώνεται πως το 13,4% των ερωτώμενων ήταν επιφυλακτικοί στο να τοποθετηθούν και απάντησαν πως δεν γνώριζαν ή δεν θέλησαν να απαντήσουν. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι οι πολίτες μεγαλύτερης ηλικίας αδυνατούν να αξιολογήσουν το έργο της Π. Αρχής και το Περιφερειάρχη σε ποσοστό 23-25%.